

Femmes for Freedom

Defending Girls and Women's Rights

DE AANPAK VAN VROUWELIJKE GENITALE VERMINKING: SAMENVATTING VOORSTELLEN FEMMES FOR FREEDOM

Een verkorte versie van de door Femmes for Freedom (FFF) opgestelde voorstellen om Vrouwelijke Genitale Verminking (VGV) in Nederland aan te pakken.

14-3-2025

Femmes for Freedom
Jan van Nassastraat 102
2596 BW Den Haag
www.femmesforfreedom.com

Inleiding

Het strafbare VGV is een ernstige vorm van fysiek en psychisch geweld, waar duizenden meisjes in Nederland het slachtoffer van zijn of dreigen te worden. FFF gelooft erin dat er nog veel mogelijk is om het recht op leven, vrijheid, gezondheid en lichamelijk integriteit van Nederlandse meisjes en vrouwen met herkomst in risicolanden rondom VGV te beschermen. Op basis van eerdere beleidsvoorstellen, buitenlandse voorbeelden, en jarenlange agendering, gesprekken en campagnes van FFF en andere betrokkenen, zijn tien beleidsvoorstellen geformuleerd om deze schadelijk praktijk beter te bestrijden.

VOORSTEL 1

Bekijken van mogelijkheden gezondheidscontroles in Nederland

- Naar Frans voorbeeld¹ pleit FFF voor de **controle van geslachtorganen als standaardonderdeel** van de reguliere JGZ-onderzoeken bij consultatiebureaus. Niet alleen VGV, maar ook andere vormen van mishandeling kunnen zo mogelijk ontdekt worden. Kinderen gaan hier tot hun zesde naar de kinderarts.
- Daarbij moet overwogen worden om ook **kinderen ouder dan 4** een uitgebreider lichaamsonderzoek aan te bieden². Hierbij kunnen ook (consensuele) inspecties van geslachtsdelen toegevoegd worden. Heftige weerstand bij kinderen op controle kan als aanwijzing gezien worden voor eventuele mishandeling als VGV.
- Bij zorgmijding kan het gesprek worden aangegaan met de ouders en bij signalen van verwaarlozing, mishandeling en/of VGV kan dit verder onderzocht of gemeld worden bij veilig thuis.
- De inzet van verbindende **slutelpersonen** is belangrijk voor de vertrouwensband van gemeenschappen waar risico op VGV is met de Nederlandse zorg³.

VOORSTEL 2

De invoering van een juridische meldplicht in Nederland

Meldcode vs. Meldplicht in Nederland

- **Meldcode:** Een stappenplan voor professionals om bij vermoedens van huiselijk geweld of kindermishandeling te handelen. De afweging om te melden bij Veilig Thuis ligt bij de professional⁴.
- **Meldplicht:** Verplichting voor professionals om vermoedens van geweld **altijd** te melden bij een instantie, zoals Veilig Thuis.

In Nederland is er géén meldplicht, maar wél een verplichte meldcode. Bij een meldcode behouden professionals de vrijheid om zelf een afweging te maken, terwijl een meldplicht zou vereisen dat alle vermoedens verplicht gemeld worden.

FFF pleit voor de invoering van een **juridische meldplicht** in Nederland voor **VGV**, in plaats van een meldcode. Net zoals in Frankrijk, waar al meer dan honderd strafrechtelijke vervolgingen zijn geweest⁵. Bij een meldplicht **moeten** professionals vermoedens van VGV melden bij instanties zoals Veilig Thuis, zodat Veilig Thuis stappen kan nemen om de veiligheid van vermoedelijke slachtoffers te beschermen en zodat daders en/of betrokkenen mogelijk **strafrechtelijk vervolgd** kunnen worden.

- In plaats van de huidige meldcode moet er een juridische meldplicht komen voor VGV (en mogelijk ook andere vormen van kindermishandeling). Dit kan het aantal meldingen vergroten, interventies versnellen, uniformiteit in handelen bevorderen, twijfels en drempels om te melden verkleinen, bewustzijn van VGV vergroten, preventief werken en de verplichting zorgt ervoor dat professionals hun melding makkelijker kunnen verantwoorden aan betrokkenen.
- Belangrijk is hierbij dat de **veiligheid van professionals** die moeten melden goed beschermd wordt.
- Het **belang van het kind** wordt nog altijd meegenomen bij een melding die tot eventuele strafrechtelijke consequenties leidt.

VOORSTEL 3

Vergroten kennis & opleiding professionals

Het is belangrijk dat (zorg)professionals meer en beter op de hoogte raken van VGV. Lang niet alle professionals, waaronder huisartsen, hebben hier momenteel voldoende kennis van⁶. Zo wel zijn er cursussen en bijscholing mogelijk, maar deze blijken vaak niet verplicht.

Voorstel 3A: frequente/verplichte bijscholing

- Meerdere professionals benoemen behoefte te hebben aan frequentere bijscholing en aandacht voor VGV. Juist omdat ze er niet alledaags mee in aanraking komen willen ze alert gehouden blijven op VGV.

Voorstel 3B: vast onderdeel curricula relevante opleidingen

- Naast een grotere inzet op (verplichte) bijscholing, vindt FFF ook dat VGV vast in het curriculum van alle medische, onderwijs- en andere relevante opleidingen opgenomen moet worden.

Voorstel 3C: Handelingsverlegenheid verminderen; training in interculturele communicatie

- Professionals kunnen drempels en ongemak ervaren om in gesprek te gaan over VGV. Bijvoorbeeld bij misverstanden door taal- en cultuurverschillen. Voor het ter sprake brengen van VGV zijn van belang: training in interculturele communicatie, **oordeelvrij het gesprek** beginnen en/of het doorverwijzen naar gespecialiseerde **professionals/sleutelpersonen**. Al met al is het essentieel dat handelingsverlegenheid verminderd en dat **cultuursensitiviteit niet** veranderd in **cultuurrelativisme**.

VOORSTEL 4:

Mogelijkheden beschermingsbevelen Nederland naar voorbeeld VK

FFF pleit voor het invoeren van mogelijkheden om **beschermingsbevelen** voor VGV aan te vragen voor de bescherming van meisjes die in het buitenland besneden dreigen te worden, naar voorbeeld van **'FGM Protection Orders'** in het VK⁷. Dit betekent dat de autoriteiten kunnen ingrijpen voordat een geplande VGV plaatsvindt, bijvoorbeeld door te verhinderen dat een meisje naar het buitenland wordt gebracht om besneden te worden. Op de overheidswebsite van het VK kunnen (aanstaande) **slachtoffers en andere betrokkenen**, die een meisje willen beschermen, toegang krijgen tot de documenten en de benodigde stappen bekijken.

Maatregelen rondom reizen zijn cruciaal, aangezien VGV vaak in de schoolvakanties plaatsvindt als. Een beschermingsbevel zou meisjes een extra beschermingsmiddel kunnen bieden en het mogelijk maken om:

- Een **reisverbod** op te leggen als er aanwijzingen zijn dat een meisje naar het buitenland wordt gebracht voor FGM.
- Bepaalde personen, zoals ouders of familieleden, **verbieden contact** te hebben met het meisje als zij onder druk wordt gezet⁸.
- **Ouders** te ontmoedigen om VGV uit te laten voeren uit angst voor juridische consequenties.

VOORSTEL 5

Zet campagnes en controles in bij risicovluchten op Nederlandse vliegvelden, net als in het VK en de VS

Naar voorbeeld van ‘Operation Limelight’ in het VK en de VS⁹, zijn er in 2021 en 2022 gedurende een maand (poster)campagnes op Schiphol gehouden om proberen te voorkomen dat VGV op vakantie in risicolanden wordt uitgevoerd¹⁰. Deze campagne had slechts een korte looptijd, terwijl meisjes in Nederland nog steeds worden meegenomen op ‘vakantie’ naar (herkomst)landen om besneden te worden. Om VGV en ook andere schadelijke praktijken, zoals achterlating en gedwongen huwelijken in het buitenland, te voorkomen raadt FFF daarom het volgende aan voor Nederland:

- **Permanente vliegveldcampagnes:** het verspreiden van permanente **posters** en **stickers** met waarschuwingen en hulpnummers op Schiphol en andere relevante luchthavens, bijvoorbeeld bij vertrekhallen of op toiletten. *(Zie bijlage 1)*.
- Bij risicovluchten alle passagiers die reizen met meisjes vragen stellen rondom VGV en op de hoogte stellen van de strafbaarheid hiervan. **Training van luchthavenpersoneel** of andere handhavers is hierbij nodig, zodat zij signalen kunnen herkennen en weten hoe te handelen.

VOORSTEL 6

Behandel de rechtvaardiging en aansporing van schadelijke en gendergerelateerde praktijken als VGV niet als toepassing van religieuze vrijheid

Rechtszaak tegen moskee¹¹

In december 2024 heeft de Raad van State geoordeeld dat de burgemeester van Den Haag geen bevoegdheid had om maatregelen te nemen tegen de As-Soennah moskee, die (online) aanspoorde op schadelijke gendergerelateerde praktijken als VGV. De Raad stelde dat dit in strijd zou zijn met artikel 6 van de Grondwet, dat de vrijheid van godsdienst en levensbeschouwing waarborgt¹².

Bezwaren van FFF Tegen de uitspraak

- Uitingen van godsdienst worden volgens artikel 6 wel als **strafbaar** gezien als deze de **gezondheid** kunnen **schaden of de openbare orde verstoren**. Dit geldt alleen als wettelijke overtredingen in openbare ruimten plaatsvinden, en in de zaak rondom de Haagse moskee werd beoordeeld dat religieuze gebouwen hier niet onder vallen. Echter kan **aansporing tot gewelddadige praktijken** als VGV wel als een **bedreiging en verstoring van de openbare orde** gezien worden en al helemaal als dit via (publiek toegankelijke) online platformen wordt verspreid¹³.

- Daarnaast is het rechtvaardigen van VGV in strijd met meerdere **grond- en mensenrechten**, zoals het recht op leven (EVRM, art 2) en het recht op lichamelijke onaantastbaarheid (Grondwet, art 2). Bovendien verbiedt artikel 17 van het EVRM het **misbruiken van recht** om schadelijke praktijken te rechtvaardigen¹⁴.

VOORSTEL 7

Besteed aandacht aan genderrechten en geweld als VGV in asielzoekerscentra via bijvoorbeeld voorlichting, gesprekken, vertrouwenspersonen en posters

- Naar voorbeeld van de aanpak ter voorkoming van discriminatie van LHBTIQ+'ers en antisemitisme^{15, 16}, vindt FFF dat er vergelijkbare aandacht moet zijn in asielzoekerscentra voor **vrouwenrechten en gendergerelateerd geweld** zoals **eerwraak en VGV**. Het moet benadrukt worden dat VGV schadelijk en strafbaar is in Nederland. Dit kan naar voren komen in het verplichte **rechten- en plichtengesprek**, als onderdeel van **begeleidingsprogramma's** en eventueel via (informatieve) posters.
- Ook moet **VGV bespreekbaar** zijn met **vertrouwenspersonen** binnen het COA, zowel voor vrouwen die slachtoffer zijn/kunnen worden, als voor andere betrokkenen zoals ouders.

VOORSTEL 8

Neem VGV op expliciet op in inburgeringsexamens en trajecten

- Maak VGV een expliciet onderdeel van het inburgeringsexamen '**Kennis van de Nederlandse Maatschappij (KNM)**', in plaats van slechts als een voorbeeld bij het algemene onderdeel over strafbaar geweld¹⁷.
- Neem zelfbeschikking, gendergerelateerde rechten en geweld op als **aparte module** in de inburgeringscursus. Zoals eerder voorgesteld door kamerlid Becker (VVD)¹⁸. Zie ook de campagne en voorlichtingsmaterialen die FFF eerder tot stand bracht¹⁹.
- Verplicht gemeenten om VGV ook op te nemen in het **participatieverklaringstraject**, bijvoorbeeld door wetgeving rondom VGV en andere gendergerelateerde misdrijven expliciet te vermelden in het te ondertekenen verklaringsdocument.

Deze maatregelen zouden volwassen inburgeraars beter informeren over de gevolgen van VGV en de juridische richtlijnen in Nederland, en zo bijdragen aan preventie en bewustwording.

VOORSTEL 9

Neem VGV vast op in het curriculum van het voortgezet onderwijs

- Ook in het reguliere **voortgezet onderwijs (VO)** zou VGV een standaardonderdeel moeten zijn van de **seksuele/gezondheidseducatie** in de **onderbouw**, net zoals in het VK²⁰. De huidige kerndoelen van het Nederlandse VO-curriculum rondom seksualiteit in de onderbouw zijn nog relatief breed en vrijblijvend opgesteld en scholen hebben nu dus te veel ruimte voor eigen invulling.
- Bij de huidige actualisatie en concretisering van deze kerndoelen is VGV niet opgenomen in de conceptdoelen²¹. FFF vindt het onderwerp VGV wel **in de nieuwe kerndoelen van het onderbouwcurriculum** opgenomen moet worden om meer bewustzijn over deze praktijk te creëren. Dit zou bijvoorbeeld goed passen onder conceptdoel 22 ('Gezond leven') of 23 ('Relationele en seksuele gezondheid').

VOORSTEL 10

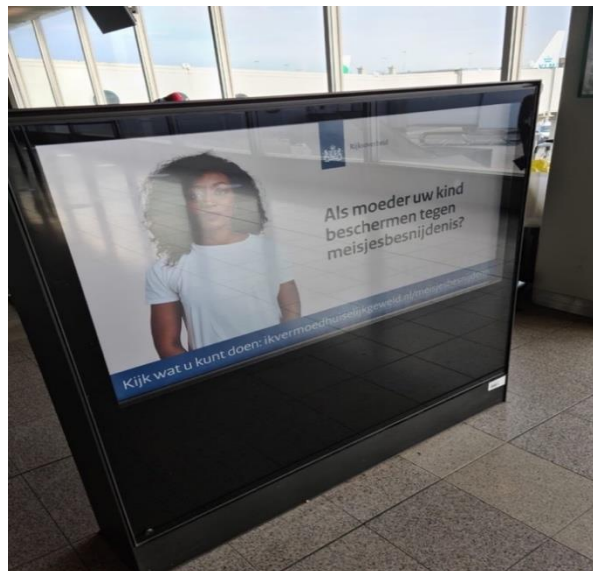
Samenwerking met ambassades en/of culturele en religieuze instellingen

Er kan onderzocht worden of religieuze, culturele en nationale instellingen, zoals ambassades in Nederland uit landen waar VGV veel voorkomt, ervoor open staan om samen te werken met de Nederlandse overheid om deze praktijk tegen te gaan. Bijvoorbeeld door een standpunt in te nemen tegen VGV en een aanspreekpunt zijn voor vragen, informatie en dialoog over deze kwestie. Dat wereldwijd bijvoorbeeld meerdere **fatwa's** (adviezen van islamitische geleerden) verkondigd zijn **tegen VGV** zou moskeeën wellicht kunnen inspireren om stelling te nemen tegen de besnijdenis²². Mogelijk staan deze instellingen dicht bij gemeenschappen waarbij risico is op VGV en kan dit helpen met de preventie ervan.

BIJLAGE 1

VS & VK

NL

Voetnoten

- ¹https://repository.wodc.nl/bitstream/handle/20.500.12832/1821/1851-samenvatting_tcm28-70980.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- ² https://www.raadrvs.nl/binaries/raadrvs/documenten/publicaties/2005/03/23/bestrijding-van-vrouwelijke-genitale-verminking/Bestrijding_vrouwelijke_genitale_verminking.pdf
- ³ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2021/05/10/signaleren-en-melden-van-vrouwelijke-genitale-verminking>
- ⁴ <https://www.augeo.nl/nl-nl/themas/meldcode/>
- ⁵ <https://research-portal.uu.nl/en/publications/european-models-of-citizenship-and-the-fight-against-female-genit>
- ⁶ <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-98eb3357-a66e-4d6c-8ba3-1e6dedcd7397/pdf>
- ⁷ <https://www.gov.uk/female-genital-mutilation-protection-order>
- ⁸ <https://www.rightsofwomen.org.uk/wp-content/uploads/2023/12/row-legal-guide-female-genital-mutilation-final.pdf>
- ⁹ <https://www.sussex.police.uk/police-forces/sussex-police/areas/campaigns/campaigns/operation-limelight/>
- ¹⁰ https://www.eerstekamer.nl/overig/20230914/rapportage_behaalde_resultaten_en/document
- ¹¹ <https://www.femmesforfreedom.com/nieuws/verzoek-tot-sluiting-as-soennah-moskee>
- ¹² <https://www.raadvanstate.nl/uitspraken/@147144/202203617-1-a3>
- ¹³ <https://www.femmesforfreedom.com/files/nieuws-afbeeldingen/20190206-handhavingsverzoek-met-bijlagen-763832-1.pdf>
- ¹⁴ https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/convention_nld
- ¹⁵ <https://www.coa.nl/nl/lhbtqi-plus>
- ¹⁶ <https://www.tweedekamer.nl/downloads/document?id=2024D16674>, (p.16.)
- ¹⁷ <https://wetten.overheid.nl/BWBR0045574/2023-09-02#Bijlage2>, bijlage 2, Sectie 7.2.4
- ¹⁸ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-32824-436.html>, blok zelfbeschikking en seksuele uitbuiting
- ¹⁹ <https://www.femmesforfreedom.com/zelfbeschikking>
- ²⁰ <https://pshe-association.org.uk/news/what-schools-need-to-know-about-fgm>
- ²¹ <https://www.slo.nl/publish/pages/22310/conceptkerndoelen-mens-natuur.pdf>
- ²² <https://www.ikvermoedhuiselijkgeweld.nl/meisjesbesnijdenis/meisjesbesnijdenis-is-niet-normaal#:~:text=Fat-wa's,is%20dan%20ook%20niet%20bindend.>